KÄRLEK I URVAL

DET HAR KOMMIT åtskilliga antologier om kärlek på sistone. Maria Wine var den som började, då hon i våras riktade FIB:s lyrikklubbs bibliotek med en samling, "Lagor för Eros". Fru Wine utgick från en något ortodox uppfattning om vad som rätteligen bör tolereras på kärlekens område. "Egentlig" kärlekslyrik handlar, fastslog hon, om en känsla som är "närvarande och lyrklig", med nödvändighet även flyktig; antydningar om "besvikelse, sorg och död" kan inte godtas, dels för att sådana är trista, dels för att de beror på otillbörlig social insikt. Någon rättvis bild av kärleken, sådan den är och har varit för människorna, kunde hon inte ge med stöd av sådana distinktioner. Men resultatet blev originellt, och på vissa punkter något av en pionjärinsats.

Svenska och nordiska dikter var a priori uteslutna från Maria Wines urval: de var "alltför närliggande", och uppenbarligen alltför sällan överensstämmande med Maria Wines syn på saken. I *Tage Nilssons* senare tillkomna *Poesi och kärlek* (Ljus, 8:50) — expressivt men något nervöst illustrerad av *Eric Johannesson* — är det svenska stoffet allemansdande, och det är faktiskt påfallande hur mycket ovanligare sinnesgliedjen är än vemodet och smärtan. I början av boken frågar greve Ceutin:

Vartill gagnar då den tveer
detta bröstet sönderriver?
Ack, om kärlek gåpa giver,
varför har jag hjärta fått?

Catullus illustrerad av Hallman. Ur "Dikter om kärleken".

Fru Wine skulle svara att det där, det är inte alls kärlek. Men Tage Nilsson kan hänvisa till att de svenska poeterna i så fall är otroligt envisa språkmissbrukare, och det vägar man väl ändå inte utgå från? Nilsson har inte gjort det, men han har gjort ett fint och okonventionellt urval av poesi om svenskarnas kärlek i en känsla som naturligtvis innehåller många nyanser, stundom även sådana som kan godkännas av den strängaste sociala hedonismen.

Annu mångsidigare — nästan ett cykhopedisk — är förstås den översikt av kärlekens former och gestalter som *Olof Lagercrantz* har fått fram i *Dikter om kärleken*, en digre antologi som sträcker sig från Kina till Chile och från Sappho till Nelly Sachs; utgivaren har gjort många fynd utan att för den skull måla med slagsmuren, och Adolf Hallman har tecknat till med en underbar — någon gång nästan för stor — slegans. Tyvärr är boken, en av höstens vackraste, åtkomlig bara för den del av vårt folk som tillhör bokklubben Svalan.

Nästan lika vacker är den volym, *Berömda berättare om kvinnor och kärlek*, som *Ingrid Arvidsson* har ställt ihop (FIB, Itr 50): Stig Södersten har med i huvudsak lyande framgång klarat ett stort och svårt illustrationsuppdrag. Här är det alltså fråga om prosa och inte om verser, och fru Arvidsson har ordnat prosan så att den sträcker sig över hela skalan av kvinnligt känsloliv "från den unga fästmöns förälskelse till den erfarna bedragerskans kalla passion". Också Ingrid Arvidssons synsätt — redovisat i ett lika intensivt som instruktivt förord — är alldeles odogmatiskt; urvalet innehåller välkända och relativt obekanta saker i utmärkt avvägning.

Så mycket mera specialinerad är danaken *Ove Brusendorff*, vars antologi "Primodiæ fortællinger" har översatts under den svenskt frisnde digare titeln *Upplagd för kärlek* (Fritzes. 21.50). Syftet med denna bok, utlagt i en inledning av den alltid lika pigge Stig Ahlgren, är helt enkelt att pungslå världslitteraturen på avsnitt som kan tjäna till afrodisiaka för behövande: Ahlgren talar med patos om hur oförändrade de stora i både öst och väst är eller häller på att bli för sådana behov. Boken är emellertid en ganska ödslig produkt, lika generande för den också i erotiska sammanhang vanliga sentliga goda anaken som de valhänta, prybeltetsmässigt tecknings med vilka den är försedd från och bak. Det existerar en hel del verkligt storslagen pornografi av de bästa författare, men Brusendorff har i allmänhet hållit sig till det småningsliga och "pikanta". Det värsta är dock att hela materialet har översatts (från danskan !) av Per Meurling, som oförändrerligt använder samma tröttsamt smackande ton i idén att på sådan prosa återge också svanitt ur berömda verk i bunden form är grotesk, inte bara i fall dåligda svenska tolkningar ingen finns (som i fråga om Chaucer). Den som köper "Upplagd för kärlek" blir harad på mer än ett vis. En enda historia ur Ingrid Arvidssons antologi, t. ex. den av Moravia, innehåller mera av sensuell atmosfär än hela det danska spekulationsverket.

BENGT HOLMQVIST

som lindrar vid förkylning och snuva, samt även värken vid ryggskott, ischias, etc. Säljes på apotek, i färg- och sjukvårdsaffärer.

För efterapningar varnas

AB ATOMA Stockholm 16

SAGOLIKA PRISER *på Durkfeldts*

REALISATION

av kappor, dräkter, kostymer, rockar.

End. moderna varor i högklassiga svenska och engelska tyger.

Köp kvalitet — rekordbilligt hos

A/B Gösta Durkfeldt

DROTTNINGGATAN 21 *Mell. Kordaanmarkarg. —Herkulesspt.*

Bastubada hemma mot

reumatism

dålig ämnesomsättning

fetma och annan ohälsa.

I läkareföredraget i radio för en tid sedan påvisade läkaren att torrbastu är utomordentligt välgörande vid reumatiska sjukdomar (liksom i andra sammanhang). Med den berömda elektriska hembastun Vigor — som är hopfällbar och kan placeras var som helst i hemmet — kan Ni bada bastu hemma varje dag utan alla besvär och för en kostnad av 5 öre per gång.

VIGÖR rekommenderas av läkare

Gratis prospekt. Ring eller posta kupongen till:

ROYAL HUSHÅLLSMASKINER Stockholm 6. Tfd. 30 17 73. Exp. 34 04 30.

PROSPEKT GRATIS!

N.....
Bostad .....
Adr. ..... Tel. .....

Ring eller posta kupongen

Realisterna i Cliveden House

GEOFFREY DAWSONS dagbok, utförligt citerad i Wrenchs levnadsteckning, är ett av de dokument i vilka man får en vidd klarare förställning om den engelska eftergiftspolitikens bakgrund än i ministeriella biografier och memoarer — kanske helt enkelt därför att ministrarna var mera tvungna att rationalisera och motivera och att de så ofta talade och skrev med tanke på eftervärlden. Ett annat aktstycke av jämförlig betydelse är *Thomas Jones A Diary with Letters* (Oxford University Press, 30 shilling), som utkom förra året. Jones (född 1870) var ämbetsman och administratör i skilda stiftelser; han var under 20- och 30-talen vän och rådgivare till en rad ledande ministrar, främst Lloyd George, Bonar Law, Ramsay Macdonald och Baldwin, och ungicks ständigt i den kretx av politiker, diplomater och societetsdämlar skor som hade till yrke eller till huvudsaklgt tidsfördriv att resonera om rentens affärer.

Jones kan lika litet som Dawson misstänkas för att ha sympatiserat med diktaturernas våldshandlingar, despoti och aggressioner. Han var religiös idealist, övertygad demokrat, politiskt synes han ha svävat mellan de tre engelska partierna. Med sina mera begränsade medel, samtal och brev, arbetade han emellertid för "förasoning" med Hitlers Tyskland lika ivrigt som Dawson. Han sökte göng på gång ordna ett möte mellan Hitler och Baldwin; liksom alla skildrare betonar han att det var nästan omöjligt att förmå Baldwin till ett allvarligt samtal i politiska frågor. Han besökte Hitler vid två tillfällen, den ena gången tillsammans med Lloyd George, som nästan föll i gråt inför Hitlers smicker och talade om vilken fin och ansprkkalls man Hitler var. Jones träffade ofta Ribbentrop under dennes tid som ambassadör i London och lyssnade andäktigt till försäkringarna om att Hitler "är mycket lik Baldwin", "den mest konservative av alla konservativa". Kärnan i Jones verksamhet under åren före München framgår av orden: "Jag fortsätter oavlåtligt att predika mot en politik som innebär ostracism av Tyskland, hur oberäkneliga Hitler och hans kamrater än är."

En samlingspunkt för Dawson, Jones och politisk societet över huvud var Cliveden House, det slott där lord och lady Astor residerade. "Konversationen i detta hem är", skrev Jones i ett brev, "ständigt om politik, morgon, middag och kväll. Vi bildar och störtar regeringar, diskuterar narrar för den och den posten." I centrum satt lady Astor, efter allt att döma en av dessa på en gång kvittrande och målmedvetna damer som män faller för och kvinnor längtar att förgifta; denna dygdiga lady förtrade med Gud, Stalin och Hitler, och nu var det Hitlers tur. Samtalen i detta vika och förnäma hus beskrivs alltid som djupsinniga och spirituella, men ibnu tycks inte ett vettigt ord ha blivit rapporterat därifrån. Säkert är att i denna vrå för trötta statsmän (med 200 rum) servarades den atmosfär av trevnad, trygghet och overklighet, som kunde inspirera beslut i exkasjienne och den sköa optimismens tecken.

Regeringskollegerna buerar för Neville Chamberlain då han anländer flygfärden till München 29 september 1938. Centralgestalen är statsministern Halifax, till höger i förgrunden flyminnitern Kingsley Wood.

Bådas vid denna tid och senare har motiv för eftergiftspolitiken anförts, som, om också stundom motsägande och tvivelaktiga, i vissenliga punkter sannerligen inte saknar tyngd. England var förvagt och den engelska opinionen för pacifistisk för att en fast hållning i tid skulle ha varit möjlig. Frankrikes och framför allt USA:s hjälp kunde inte påräknas; i USA var isolationismen ännu helt förhärskande. Inte heller var dominions — främst Kanada, Australien och Sydafrika — redo att stödja England i ett krig under skedet 1935—1938. Det var, före den tjeckoslovakiska kuppen på våren 1939, omöjligt att veta, säger man, om inte Hitler skulle slå sig till ro med de redan vunna vinsterna. Enligt den idealtypiska motiveringen kom kriget just då det borde komma: England hade hunnit att någorlunda rusta upp, Hitlers falskhet och erövringsplaner hade insetts av alla, det engelska folket och dess avlägsare i dominions var äntligen enigt — allt detta har inte funnit ett ord om att någon läst Hitlers "Min kamp" eller "Den gula fläcken" eller andra för kännedom om nazismen avgörande aktstycken. Att knappast någon av de skrivande eller omnämnda personerna kunde tyska bidrog i sin mån till att man lärde sig så litet om saken. Då och då omtalas att en flykting berättat hemska historier, men man undvek att fördjupa sig i dem, ibland avvisades de som judisk eller kommunistisk hatpropaganda. Resenärer kunde berätta att allt var lugnt och trivsamt i Tyskland; noterna om tåg som gick efter tidtabellen saknas inte i rapporterna från diktaturstaterna. Det var vanligt att tala om att tyskarna ville ha det som det var; miljonerna kuschade och pinade glömdes bort. Ofta påpekades det att Hitler, Göring, Ribbentrop och andra vid sammanträffanden visade sig vara älskvärda och angenäma, i vissa fall att de rent av talade engelska. En massmördare, utkådad till statschef eller diplomat, blev enligt gammal god sed automatiskt en gentleman. Den numera ryktbare historikern Toynbee förklarade sig efter ett samtal med Hitler vara övertygad om dennes "ärliga vilja att bevara freden i Europa"; Jones bad honom genast anteckna denna uppgift och sända kopior till Baldwin och Eden; det gällde att få Baldwin att lita på Hitler, "tiden är inne för det enkla och direkta Lincolngreppet". Det var män med god vilja som tänkte så.

Och dock får denna goda vilja inte överskattas. Det är något stelnat, uniformerat, opersonligt över idealismen, moralen och dygden i denna grupp. Man gick till kyrkan och bad sina böner, man var perfekt i pliktuppfyllelse och presterade ibland en självuppoffring, men ville förbättra det sociala läget, man hatade förtroendelöshet, grymhet och libertinage. Men känslorna var torra och fruna, knappast mer än invanda ord och gester; dessa professionellt intellektuella och andliga tycks aldrig ha fört ett samtal om de ting de ansåg sig representera, de talade om kabinettsposter, utnämningar och lagförslag, middagar och jakter. Under abdikationskrisen 1936 blev det verkligen liv i sumpen; Baldwin arbetade ivrigt flera dagar i strikt, Dawson skrev ledare efter ledare, Clivedenkretsen pratade och skrev pund en flod som kronandet av kontinentens frihet inte kunde väcka.

Dawson, Jones och deras vänner var inte bara idealister; de var lika stolta över att vara realister, att inte vara svärmare och fanatiker. Som så ofta innebar realismen att man stannade vid det konkreta, närliggande, självklara; verklighetens hade smält med till dagens plikter, händelser och skvaller. Det var något smått opassande över stora perspektiv, stora lidanden, stora passioner. Gud var chef för kyrkan, kärleken något romantiskt som hände i ungdomen, döden en finare begravning. Från denna synpunkt kan dessa dagböcker te sig begränsade och dumma som en jaktjournal; stollarna i Hyde Park, som talar om solguden, allkärleken och Nirvana, kan tyckas närmare verklgheten än brasgruppen i Cliveden.

HERBERT TINGSTEN

I en föregående artikel (införd i onsdagsnumret) skrev Herbert Tingsten om Geoffrey Dawson och Times.

Fjorton dagar före München: Hitler ledsagar Chamberlain uppför trappan i Berchtesgaden.

Thomas Jones (foto från 1938).

Akademiska examina

FU. lic.-examen avlades på torsdagen av B. A. Waldenkrog och Berit Anna Matilda Hansen, född Sundström, gb, P. A. Forsell, vrmj, & S. E. Fyhrl, sm, och H. Kaurc, kim.

FL. fil. kandidatexamen av S. K. Nyberg, kr, H. A. Bonsow, N. E. Andersson, K. W. M. J. Gill och Margita Nilsson, född Baltscheffsky, bl. ll., L. Carlsson, E. A. Johansson och Lillemor Jamesdotter Aronsson, bib. & A. S. B. Schönbeck, M. E. Bengtsson och Kerstin Margareta Roman, sm, M. E. Bergman, N. E. Lundgren, Hanna Kerstin Gunnel Mattiasson och A. Ekstrand, bl. Dagmar Elisabeth Nyström, vmi, N.-A. T. Persson, Ruth Alea Harriet Grein och E. S. Bryssff, nätm, Vivcka Boson-Bengtsson, född Olsson, och K. A. Gustafsson, bld, S. H. Ygevell, sak, samt S. K. Härsmar, vg.

FL. kand.-examen av S. B. Norrman, Berit Kerstin Inger Anderl, född Johansson, och Märta Elisabet Leijonhufvud, född Ising, kr. Cecilia Henschen Ingvar, sak, H. R. Sjöbäck och J. E. S. Malmberg, mim, N. O. Persson och H. G. A. Wessmark, bl. P. B. Neuring och S. J. Hallgren, bh. O. S. Anderö, kim, H. C. M. Lönnmr och B. E. I. Karlsson, sm, Eva Kristina Kihlman, gb, Siv Marit Wirlenerod och N. E. G. Hammarberg, bld, M. S. Wiss, ermi, och H. O. Akesson, bl.

efterordning till fil. ämbetsexamen av A. G. B. Eklund, sm, Ulla Britta Bengtsson, mim, B. Th. Pamp, bh, Birgit Ingegerd Nilsson, gb, och Gunvor Hildegard Marianne Mathiasson, bl., samt

efterordning till statsvetenskaplig filosofisk examen av S. A. Tregiland, mim. (TT, Lund.)

Kryssaren "Gotland" anländer kl. 9 på torsdagen till Las Palmas på Kanariefåarna. Allt är väl ombord.

ORDLEKEN

En rolig och underhållande

TÄVLING

med 2.000 kr. i veckopriser

fortsätter in i januari

Deltag i tävlingen

tag chansen att vinna!

Prenumerera från januari på

DAGENS NYHETER

Sveriges STÖRSTA *tidning*

Lag om reaktorer börjar planeras

Ett förslag till koncessionsbestämmelser för reaktorer håller på att utarbetas i justitiedepartementet. Utredningen började i samband med att frågan om den Grafström-Ohlin-Skoldska utredningen kom upp i handelsdepartementet.

Syftet anges vara att som komplement till gällande koncessionslagstiftning om utvinning, bearbetning och export av uranhaltigt material m. m. lägga fram förslag till koncessionsbestämmelser om uppförande, anskaffning och drift av reaktorer samt befattning med reaktorbränslen m. m.

Det har också sagts att det på atomområdet "ligger nära till hands att med lagstiftningens hjälp söka skapa förutsättningar för att man vid de viktiga arbetsinsatser som här krävs vinner erforderlig koncentration och planmässighet".

Den Grafströmska kommittén skall höras om den har några speciella önskemål. Det kan f. n. inte sägas om det skall bli något koncessionsförslag till nästa år.

Nordiskt samarbete inom kriminologin

I ett förslag från svenska regeringen till Nordiska rådet begärs att detta tar ställning till frågan om nordiskt samarbete på kriminologins område. Det mest rationella synes vara att söka skapa ett gemensamt nordiskt forskningsinstitut där forskare från hela Norden kunde finna arbetsuppgifter, betonar justitieminister Zetterberg.

Hr Zetterberg erinrar om de kriminalingiska institut som på senare år upprättats vid universiteten i Arhus och Oslo och vid Stockholms högskola, men understryker att en gemensam institution skulle kunna bedriva en betydligt effektivare forskning än dessa nationella institut och över huvud ge forskningen en bredare bas. Lärosätena i de olika länderna förser me" de lärarkrafter i kriminologi som behövs för den mera lokala undervisningen.

Psykopatsjukhus aktuellt behov

Socialstyrelsen har hos regeringen hemställt att frågan om vården av unga svårbehandlade psykopater snarast utreds.

Den tillfälgnsla platsbristen vid ungdomsvårdsskolorna liksom de bristfälliga vård- och behandlingsresurserna har medfört att situationen på detta vårdområde blivit allt mera ohållbar, säger styrelsen. De båda specialanstalterna iör själsligt abnorma, Lövsta och Ryagården, är sedan länge fullbelagda och har vardera 10—15 expektanter. Väntetiderna uppgår längst till 75 dagar vid Lövsta och 90 vid Ryagården. Då möjligheter saknas att under väntetiden tillfredsställande ta om hand och tillse expektanterna fortsätter de ofta med brottslighet och vanarbsandlingar.

Ur många synpunkter vore det en fördel om vården av samtliga dessa kategorier psykopater kunde lösas tillfredsställande, säger styrelsen. Detta torde endast kunna ske genom att ett psykopatsjukhus för ungdom inrättas.

Finlandsplanet fick vända

Torsdagsmorgonens Stockholmsplan till Finland startade enligt tidtabell. Jm från Bromma, men tvingades vända då fel uppstått på landningsbanorna i Helsingfors. Passagerarna fick följa med ett plan som avgick från Stockholm kl. 12, sedan felet i Helsingfors reparerats.

Carlboms

Hela familjen välklädd på konto

HERR- DAM och BARNKLÄDER

• Kallbadsgatan 4 & 6 • 8 17 71 •

Bankavd.: 5:1 Eriksg. 98. 20 31 92

• I-buna. Buss 69. öppna. 6 d.

Gott humör...

även efter helgen

Visst är det gott med all julmaten. Men för mycket av det feta goda framkallar lätt för lågt pH. D. v. s. magen blir sur och börjar krångla. Ni känner Er olustig och ur form. Drick då härligt uppfriskande Samarin, den oövertriffade pH-återställaren. Samarin ger Er ökat välbefinnande och gott humör — även efter julhelgen. Samarin finns nu också i portionspåsar, som Ni kan ha med Er överallt. 36 Samarinportioner kostar endast Kr. 2: 50 (riktpris).

Samarin - ställer pH till rätta

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.